

İşletmelerin denetimi ve iç denetimin önemi

Auditing Of Undertakings And Importance Of Internal Auditing

Hakan Veral

Ege İnşaat Malzemeleri Pazarlama A.Ş.
Mali İşler Yöneticisi

Ege İnşaat Malzemeleri Pazarlama A.Ş.
Financial Affairs Executive

İktisadi yaşamın günden güne gelişip karmaşıklaşması, karar alıcıların doğru ve güvenilir bilgi elde etme gereksinimini arttırmıştır. İktisadi davranış kuramında, tutarlı karar verebilmek için elde edilen bilgilerin doğru ve geçerli olması gerekmektedir. Yanlış bilgi, ekonomide etkin kaynak kullanımını engelleyerek, iktisadi birimlere ve dolayısıyla karar alıcılara zarar vermektedir. Bilgilerin doğruluğu ise objektif bir karar birimi tarafından araştırılmalı, bütünlüğü, doğruluğu ve tarafsızlığı denetlenip doğrulanmış bilgiye ulaşılmalıdır.

Şüphesiz, günümüzde sürekli gelişen ve karmaşıklaşan ekonomi dünyasında, işletmelerin sağlıklı bir ortamda faaliyet gösterebilmeleri, rekabet güçlerini koruyabilmeleri ve sürekli gelişim sürecini devam ettirebilmeleri etkin bir bilgi sistemi ile yakından ilişkilidir. İşletme içerisindeki bilgi sisteminin temelini de muhasebe sistemi oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, muhasebe sisteminde yer alan bilgilerin sağlıklı, güvenilir ve doğru olması sadece işletmeler için değil, aynı zamanda işletmenin çevresini oluşturan devlet, ortaklar gibi guruplar için de hayati önem taşımaktadır. Bu bilgilerin sağlıklı, güvenilir ve doğru oldukları ise ancak, denetim faaliyetleri ile ortaya konulabilmektedir.

Denetim, ekonomik etkinlik ve olaylarla ilgili savların önceden saptanmış genel geçer kural, ilke ve standartlara uygunluğunun araştırılıp, elde edilen kanıtların nesnel olarak bilimsel yöntemlerle incelenmesi ve raporlanarak ekonomik karar birimlerine ulaştırılmasını kapsayan bir süreçtir. Ülkemizde son yıllarda para ve sermaye piyasasının gelişmesi, finansal araçların çeşitlendirilmesi

As economic life has developed day by day and become more complex, the need for decision makers to obtain correct and reliable information has increased. Under the theory of economic behavior, obtained information must be correct and valid in order that consistent decisions can be made. Incorrect information hinders efficient utilization of resources in economy and hurts economic enterprises and therefore, decision makers. Accuracy of information must be investigated by an objective decision unit and information the integrity, accuracy and objectivity of which was audited and verified must be derived.

Undoubtedly, today, undertakings' ability to operate in a healthy environment, to maintain their competitiveness and to continue with their development process are closely related to an efficient information system. The basis of the information system within the enterprise is the accounting system. Also, healthy, reliable and accurate information in the accounting system are vital not only for the enterprises but also groups forming the environment of the undertaking like the government and shareholders. Whether such information is healthy, reliable and accurate can only be verified through auditing operations.

Auditing is a process where hypotheses relating to economic efficiency and events are investigated in terms of their compliance with pre-determined, generally accepted rules, principles and standards, where derived evidence is analyzed objectively through scientific methods and is reported to economic decision units. In our country, in recent years, the development of money and capital markets and diversification of financial tools have made audit and control efficiency mandatory for all economic units. Uncertainties, mistakes, fraud, conflicts and even crises may occur in systems which lack auditing, accountability and criticism.

The growing operational structure of today and the global competitive environment direct undertakings to concepts called "total quality" and "total customer satisfaction" and expanding undertakings are forced to follow these concepts when achieving their basic objectives.

"Total quality" has come to the forefront as an integral part of work flow in all undertakings of all sizes and achieving the objectives set for realization of this has made necessary the existence and maintainability of an efficient auditing system, especially in large undertakings and holding companies at every stage of work flow. Thus, auditing emerges as a concept which is indispensable for producing the best and to be the best, which are conceptualized briefly as total quality in an undertaking or a group of undertakings.

As people realize more and more that the profession of accounting is not "bookkeeping" alone, the relationship of accounting with

denetim ve kontrol etkinliğini tüm iktisadi birimler açısından zorunlu hale getirmiştir. Denetim, hesap vermenin ve sorgulamanın olmadığı sistemlerde belirsizlikler, hata, hile, çatışmalar ve hatta krizlere sebebiyet verebilmektedir.

Günümüzün büyüyen işletme yapısı ve global rekabet ortamı, işletmeleri "toplam kalite" ve "koşulsuz müşteri memnuniyeti" (total customer satisfaction) olarak isimlendirilen kavramlara yöneltmekte, büyüyen işletmeler temel amaçlarını gerçekleştirirken bu kavramları rehber edinmek durumunda kalmaktadırlar.

"Toplam kalite" her boyuttaki işletmede, iş akışının ayrılmaz bir parçası olarak ön plana çıkmış ve bunun gerçekleştirilebilmesi için belirlenen hedeflerin tutturulabilmesi ise özellikle büyük işletmelerde ve holding şirketlerinde iş akışının her safhasında etkin bir denetimin varlığını ve sürdürülebilmesini gerekli kılmıştır. Böylece, denetim bir işletmede veya işletmeler grubu içinde, kısaca toplam kalite olarak kavramlaştırılan en iyiyi üretme ve en iyi olma hedefine ulaşmada "olmazsa olmaz" bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır.

Muhasebe mesleğinin "katiplik" olmadığı bilincinin giderek yerleşmesine bağlı olarak, muhasebenin denetim ile olan birlikteliği her geçen gün daha da önem arz etmektedir. Asya ülkelerinde son dönemde meydana gelen şirket iflaslarının, ülke ekonomisini zor duruma soktuğu gözler önündedir. Özellikle finans sektöründeki şirket iflaslarında, idari yargı organlarının zamanında denetim faaliyetlerini gerçekleştirmemeleri, problemleri de önlemekte aciz kalmalarına neden olmuştur.

Buradan hareketle, işletmelerde mevcut mali bilgilerin değerlendirilmesi, yorumlanması ve yönetim danışmanlığı konuları ile iç denetim sisteminin etkinliğinin ölçülmesi ve iç kontrol sisteminin geliştirilmesi gerektiği hususları önem arz etmektedir.

Denetimin ana hedefinin hata ve hileleri tesbit etmek değil, engellemek olduğu bilinciyle, işletme içerisinde ortaya çıkabilecek ve gerek işletme varlıklarına ve gerekse işletme yönetimine zarar verebilecek hata, hile ve aykırılıkların önlenmesine yönelik kabul görmüş standartların yanı sıra yeni teknikler de geliştirilmelidir.

Artık günümüzde işlemlerini bilgisayar ile yürütmeyen işletme neredeyse kalmamıştır. Bilgisayar ortamında izlenen kayıtların denetiminde, en etkili yöntem bilgisayar ortamından yararlanarak yapılacak denetimlerdir.

Avrupa Birliği'nin kapılarını zorlamakta olan ülkemizde, giderek kaynakları daha akıllıca kullanıp daha verimli bir şekilde üretim yapmaya yönelme yaygınlık kazandıkça, muhasebenin ve denetimin önemi de kuşkusuz artacak; şirket sahipleri ve yöneticileri bu önemi kavradıkça, uygulamada alışlagelmiş muhasebe düzeninin de yerini tekdüzeliğe terketmesi, kaçınılmazlık kazanacaktır. Şirketlerin kendi bünyelerinde kurdukları iç denetim birimleri, şirketin verimliliği yönündeki çalışmalarından başlayarak, karlılığı ve mali analizleri ile şirket çalışanlarına, şirket sahibine, ortaklara ve yatırımcılara yol göstermesi açısından, oluşturulması gereken ve günümüzde oldukça fazla önem gösterilen bir birim olmuştur. İşletmelerde faaliyet gösteren iç denetim birimi, önemi yadsınmayacak, dünü ve yarını gösteren bir olgudur.

Sonuç olarak,
"yaptığı işin doğruluğuna inananlar, denetlenmekten rahatsızlık duymazlar".

auditing is becoming more important day by day. Obviously, company bankruptcies which occurred recently in Asian countries put the economy of countries into difficulty. Failure of administrative, judicial units to perform timely auditing have led to their becoming helpless in preventing problems especially in company bankruptcies in the finance sector.

Thus, evaluation and interpretation of financial data present in undertakings and the matters of management consultancy and measurement of internal audit systems and development of internal control systems are becoming important in undertakings.

With the awareness that the main objective of auditing is not to find errors and fraudulent incidents but to prevent them, new techniques must be developed beside the accepted standards for prevention of mistakes, frauds and violations which may arise within the undertaking and which would damage both assets and also management of the undertaking.

At the present, there is almost no business which does not conduct its transactions with computers. In auditing of records monitored under the computer environment, the most efficient technique would be those to be made utilizing the computer environment.

As the shift to use resources more intelligently and to produce more efficiently becomes common in our country, which is forcing the doors of European Union, the importance of accounting and auditing will undoubtedly increase and as company owners and executives apprehend this importance, it will be inevitable for the traditional accounting systems to be replaced by a uniform system. The internal audit units established by companies within their organizations starting with their work on the productivity of the company, have become units that must be formed and which are becoming quite popular as they provide guidance to company employees, the company owner, shareholders and investors with their profitability and financial analysis. The internal audit units operating in undertakings is a fact whose importance cannot be denied and which shed light on yesterday and tomorrow.

In conclusion,
"those who believe that what they have done is right will not be concerned about being audited."